

LITERATURA

Artur Bladé en el record

El mes passat vaig assistir a Tortosa a la presentació que es va fer a la biblioteca Marcel·lí Domingo del llibre pòstum de memòries de l'autor de Benissanet, Artur Bladé Desumvila, titulat, justament, *Memòries de l'exili mexicà (1943-1956)*, en què van intervenir Jordi Duran, Emigdi Subirats, el biògraf de Bladé, Xavier Garcia Pujades i el seu fill, Artur Bladé Font. Un llibre corresponent al cicle de l'exili, ja que Bladé va exiliar-se, primer a Montpeller i posteriorment a Mèxic. Una obra, afortunadament, salvada de l'oblit, gràcies als esforços i l'entusiasme del seu fill, que va reunir i seleccionar tota la documentació i anotacions que el seu pare va fer a Mèxic.

Artur Bladé és un dels grans memorialistes catalans del segle XX i m'atreviria a dir que, fins i tot, europeus. És tan gran i extens el seu registre que el converteixen en un

autor imprescindible per a conèixer una de les èpoques més nefastes -com la que estem vivint actualment- que han assolat l'Espanya malaltissa del segle XX.

Jo vaig conèixer Bladé el mes de maig del 1993 a l'Ateneu Barcelonès, on me'l va presentar Xavier Garcia, i fins a la seva mort, el desembre del 1995, el vaig visitar algunes vegades al seu domicili barceloní, parlant d'aquells anys infames, tant de la Ribera d'Ebre natal com del mateix Mèxic, i vam formar part, també, de la penya del Velòdrom, al costat de gent com el mateix Garcia, que li dedicaria dos magnífics estudis, l'historiador Frederic Ribas, la poetessa Mireia Xapel·li, l'escriptor Leandre Amigó i l'eminent economista tortosí Josep Subirats Piñana, recentment traspassat.

Les penyes literàries deuen ser un fet típicament barceloní. Jo n'he

conegut unes quantes, on participen destacats prohoms de la cultura, sobretot gent relacionada amb el món de la literatura. Amb el Xavier Garcia jo recordo haver assistit a alguna d'elles, ja sigui al mateix Ateneu, com a diferents bars i

“Artur Bladé és un dels grans memorialistes catalans del segle XX i m'atreviria a dir que, fins i tot, europeus.”

cafès de la Ciutat Comtal. Estan presidides, abans que res, per l'amistat i el coneixement i el respecte per tot el que es diu i debat, a pesar de les naturals discrepàncies i disconformitats, que també formen part d'aquestes reunions i tertúlies. Si exposo als lectors aquests

fets, és perquè amb Artur Bladé vaig passar els millors moments de la nostra coneixença. Bladé era un home de tertúlies, talment com els amics -malgrat la diferència d'edat- Andreu Avel·lí Artís 'Semprenio', Teodor Garriga, Eduard Moreno, Bernat Castany o el mateix Sebastià Juan Arbó, que li va dedicar un article a *La Vanguardia* qualificant-lo de 'virgilià'. Artur Bladé també va escriure unes excel·lents biografies de Pompeu Fabra, Francesc Pujols i Rovira i Virgili, però la seva obra més colpidora -per a mi- és *L'Exiliada*, nom que li va suggerir Pujols i que té un dels començaments més coneguts i impactants de la literatura catalana:

“Avui (8 de febrer) he passat la frontera pel Coll d'Ares. Encara sóc al cim del coll. En compliment de certes obligacions (imposades voluntàriament) he trepitjat, en el

Eduardo Sánchez
cronista cultural

transcurs del dia, la ratlla invisible on comença l'expatriació. Res no ho indica. Ni la terra ni el cel, que són iguals. Però el fet és cert. I ple de conseqüències”.

Era un home alt, equilibrat i ponderat en els seus judicis, i la recuperació de la seva obra completa és un dels fets més importants i de justícia de la literatura catalana actual.

De la biblioteca vam passar al Forn de la Canonja, on al costat de Joan Panisello i la seva senyora, amb un sopar reconfortant, vam gaudir parlant, novament, de la seva figura.